

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

VII. évfolyam.

FIUME kedd 1910. október 18.

237 szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Felétős szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

Előfizetési ár:
Égész évre ... 24 kor. Négyévtelre ... 6 kor.
Félévre ... 12 kor. Hátréva ... 2 kor.
Füves szám ára helyben 5 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A kivándorlás szabályozása.

Kertész Gyula belügyminiszteri tanácsos, a kivándorlási főosztály főnöke, nyugdíjba vonulása alkalmából „A kivándorlás szabályozása” cím alatt egy 363 oldalra terjedő könyvet adott ki.

E művében Kertész beszámol egyrészt arról, hogy a kivándorlás szabályozásának nehéz kérdését milyen stádiumban hagyta maga után, másrészt nagyobb vonásokban megjelöli azokat az irányelveket és sürgős tennivalókat, melyeket e nehéz kérdésben továbbra követni kellene.

Mindenesetre igyekezetével szép példát statuál a köztérrel lelépő min. tanácsos, mert vajmi ritkán tapasztalhatjuk azt, hogy egy köztisztviselő akkor, amikor egy emberöltő nehéz munkája után nyugalomra vágyik, a válás utolsó pillanatában is a közügynek tesz hasznos szolgálatot.

A kivándorlás szabályozása minálunk oly fontos és életbevágó kérdés, hogy minden eszmét, mely a kétségbeesítő szomorú probléma megfejtését csak egy lépéssel is előbbre viszi, örömmel kell üdvözlönnünk.

Mindenelőtt konstatálnunk kell Kertész könyvének hiteles adatai alapján azt a végteleen elszomorító tény, hogy az országból kivándorlóknak száma átlag 165—210.000 ember. De ez a nagy numerus is csak azokról számol be, akikről a kivándorlási osztály hivatalosan tudomást szerzett. Azokról persze, akik kiszöknek, akiket a német kikötők ügynökei csempésznek ki, nincsenek a kivándorlási osztálynak hiteles adatai, de hogy ezek is szép számmal vannak, arról Miszler és társai szolgáltathatnak a leghitelesebb bizonyítékokat.

A kivándorlók hivatalos kimutatásából megállapítható azonban az a nagy arány, melylyel elsősorban a munkás osztály, másodsorban pedig az őstermelés osztálya van képviselve.

Igen szakszerűen tárgyalja Kertész a kivándorlás okait, osztályozva és megállapítva, hogy van kényszer-, egészséges-, ideiglenes- és végleges kivándorlás. Tárgyalja a kivándorlás hatását és ezek után áttér az államnak és társadalomnak a kivándorlási mozgalommal szemben fenálló feladataira.

E fejezetéből meggyőződhetünk arról, hogy Kertész igazán nem hivatalos szemüvegen át vizsgálta e fontos kérdést, hanem tanulmányozva a kivándorlás elleni küzdelemben az összes európai államok közt legnagyobb sikereket elért Németország kivándorlási történetét, arra a helyes konkluzióra jut, hogy nem rendőri intézkedésekkel, hanem a mezőgazdasági és birtokviszonyaik teljes átalakításával lehet egyedül valamelyes eredményt elérnünk. E tanulmányai igen helyes következtésekre juttatják.

Megállapítja, hogy arról, miként Amerikával gazdasági téren versenyezhesünk, még álmodnunk sem lehet, — hogy a gazdasági fellendülés három tényezőjének: az ipar, export és védvámok hirtelen létesítéséről, nálunk szintén nem lehet beszélni, így ha a németekéhez hasonló eredményt akarunk elérni: el kell fogadnunk az ottan tett intézkedéseket. Át kell vennünk, ugymond, Németország módszerei közül azokat, melyeknek alkalmazása a mi viszonyainkra még inkább indokoltabbak, mint bármely más európai állam viszonyaira. Ezen intézkedések között pedig első helyet foglal el birtokviszonyaink és mezőgazdaságunk átalakítása.

E fontos átalakítási processzusra Kertész a most nálunk divó parcellázást hátrányosnak tartja. Ez nemhogy segítene a kivándorlási bajokon, hanem inkább elősegíti, mert mert rendszerint nem a földmivelő érdekeire vannak tekintettel.

Arra kell tehát törekednünk, hogy egy az örökbérletre hasonló viszonyt általánosítsunk. E módon a munkásosztály is abba a helyzetbe juttathatjuk, hogy kisebb tőkével földet szerezhessen. A kis tőkével rendelkező embereknek érdekei szempontjából a bérlet sokkal megfelelőbb, mint a parcellázás, vagy a telepítés.

E kérdésben feltétlenül igazat kell adnunk Kertésznek, mert egész sorozata a szomorú példának tanúsítja, hogy a kis birtokosokat tönkre teszik a magas árak és nagy terhek, amiket megfelelő tőke hiányában nyakukba kénytelenek venni.

Franciországnak ugyszólván egész mezőgazdasága a bérletrendszeren nyugszik. A felesbérlek hosszú időn keresztül megmaradnak a bérleten, sőt az átszáll apáról-fiúra. A család megélhetése az ily bérleten egész éven át biztosítva van, minél szorgalmasabbak, annál jobb a sorsuk. A tulajdonosnak pedig az a nagy előnye, hogy nem kell rossz napszámokkal vesződni, birtoka pedig nagyobb jövedelmet hoz, mintha rendes bérletbe adná, vagy házilag kezelné.

Svédország is kis bérletrendszer útján törekszik a nagy kivándorlás következtében őt fenyegető gazdasági katasztrófát feltartóztatni.

Az amerikai államok kormányainak törekvéseiben is mind nagyobb mérvben kezd nyilvánulni az az arány, hogy a bevándorlókat letelepítsék, hogy lakatlan és műveletlen területeiket benépesítsék.

Itt az ideje, mondhatnók a végső percek, hogy siessünk, nehogy megelőzzenek bennünket, mert amelyik kivándorlónk Amerikában egyszer földet szerzett, — azt ránk nézve örökre elveszetteknek kell tekintenünk.

A kivándorlási ügy európaszerte történt

rendezését és történeti részét letárgyalva az 1909. évi II. t.-cikket (A kivándorlásról) kommentálja Kertész — közli a kivándorlásról szóló törvényjavaslat egész indokolását, a törvény végrehajtása alkalmából kiadott miniszteri utasítást, — a kivándorlási biztosi hivatal, a határrendőrség számára kiadott utasításokat. Ezek kapcsán azután a newyorki magyar menházról és a vagyontalan kivándorlók hazaszállításáról ír érdekesen, végül pedig a kivándorlási ügy nemzetközi szabályozását propagálja.

Szóval elmondhatjuk, hogy Kertész Gyula igyekezettel és körültekintéssel szerkesztette érdekes művét. Mindenre gondolt, mindenre kiterjesztette figyelmét s ha kifogásolhatunk valamit művében, az az, hogy a kivándorlási ügy történeti részének ismertetésekor nem emlékezett meg éppen arról az államférfiúról és annak első munkatársáról, kiknek a kivándorlás fontos kérdésének megalapozása tulajdonképpen köszönhető. Ez Széll Kálmán és Sélley Sándor, kik pedig ugyanazon hazafias felbuzdulással és igyekezettel óhajtották e ránk nézve valódi életkérdést helyesen megoldani. Ennek az időszaknak úgy látszik Kertész nem szentelt oly nagy figyelmet, pedig kár, mert különben ráakadhatott volna olyan érdekes adatokra, melyekből kitűnik, hogy Széll Kálmán és Sélley Sándor intenciója főleg a kivándorlás nemzetivé tétele volt és hogy e célból igen komoly tárgyalások folytak Széll, Sélley, Kornfeld, Ullman és a magyar folyam- és tengerhajózási társaság között egy valódi magyar tengerjárat beállítása tárgyában. És hogy Széll igen is nagyon foglalkozott az Amerikában felállítandó bank vagy egyéb magyar pénzkezelő és elhelyező intézmény kérdésével és úgy tudjuk, hogy Ullman, a hitelbank mostani vezérigazgatója, élénken emlékezik még ma is az e tárgyban tett newyorki kivándulására és tanulmányozására.

Hogy ezek a szép tervek akkor nem sikerültek azt csak az akkori obstrukció folytán bekövetkezett kabinetválságnak tulajdonítható.

De utóvégre ezek csak történeti tények, melyek a jelenlegi helyzetben, a kivándorlás szabályozásának mostani stádiumán nem változtatnak semmit.

Ezt szépen, értelmesen és bőven szemünk elé tárta Kertész Gyula. Műve egy valószínű világos tankönyv, melyet úgy a laikus, mint a kivándorlás kérdésével hivatalból foglalkozók nyugodt lélekkel tanulmányozhatnak.

De a mostani belügyi kormány figyelmébe is ajánljuk e becsületes munkát, mert abban sok olyan eszmét fog találni, melyeknek felhasználása nagy hasznára lesz a közügynek.

UJDONSÁGOK.

— **A kormányzó-helyettes utazása.** Wickenburg István gróf kamarás, kormányzó-helyettes ma délután hivatalos ügyekben több napi tartózkodásra Budapestre utazott.

— **A városi tanács renitenciája.** A belügyminiszteri tilalom dacára kifizetett városi tisztviselői fizetésemelések ügyében a városi tanács ma egy több oldalra terjedő magyarázó átiratot küldött a kormányzósághoz, melyben körülbelül a „Voce” tegnapi cikkében kilejtett érvelésekre támaszkodva indokolni próbálja a felemelt fizetések szabálytalan kiutalását. A felterjesztést a kormányzóság magyarra fordíttatja s a saját megjegyzésével együtt holnap továbbítja a belügyminiszteriumhoz.

— **A hangversenyegyesület esélye.** Szombaton este nyitotta meg a helybeli hangversenyegyesület az idei hangverseny-idejét a Deák szálló nagytermében rendezett házi hangversenyével. Azért nevezzük házi hangversenynek, mert a közreműködők az egyesület működő tagjai sorából kerültek ki. Ez azonban mit sem vont le a hangverseny-niveauból, mivel Barera tanár hegedűs, Battaglia cellista, Cimadori zongoraművész és Haumer Hanny hárfaművész oly érdekes zenei egyéniségek, akik bármely hangverseny díszére válnak. A szombaton eljátszott Goldmark, Porpora, Schubert és Parisch-Alnars számok valóban egytől-egyig elragadták a közönséget, mely különösen Barera Frigyesnek mesterileg eljátszott Goldmark triobeli scherzoja és a Porpora szonátájában Barera által előadott nehéz fuga után nem fukarkodott tapsaival. Battaglia és Cimadori mesterek és Haumer kisasszony is zúgó tapsokat arattak minden egyes szám után.

A hangverseny közönségét a Deák-szálló ujonnan restaurált nagyterme is kellemesen lepte meg. Ezzel most már megfelelő terme van az egyesületnek hangversenyei számára. A falak aranyozással vannak díszítve és hófehér olajfestékekkel bevonva, az ajtók, ablakok és a pódium fölött elegáns drapériák, a teremben új zöld bársonyülések és teljesen új székek vannak, a plafondon aranyozott csillárok, a pódium háttérre újjáfestve és Liszt Ferenc képével díszítve. Ezzel nemcsak a hangversenyek, hanem a teremben télen rendezendő farsangi mulatságok közönségét is hálára kötelezte a Deák-szálló új tulajdonosa.

— **A fiumei honvédszázad gyászja.** A nagykanizsai honvédszázadhoz tartozik, sulyos csapás érte. Ezredparancsnoka, Horváth Dénes, akit humanus és igazságos gondolkozásmódja miatt úgy az ezred tisztikara, mint a legénység egyaránt szeretett, tegnap reggel Nagykanizsán, alig harminchatórás betegség után tüdőgyulladásban meghalt. Az ezredparancsnok temetésére, aki Fiumében is igen gyakran megfordult, Glatz százados Verneda hadnagy kíséretében tegnap Nagykanizsára utazott.

— **A fiumei mérnökegyesület megalakulása.** A Magyar Mérnök és Építész Egyesület fiumei fiókja tegnap vasárnap délelőtt tartotta meg alakuló közgyűlését. Az előkészítő bizottság részéről Popp József elnök terjesztette elő beszámolóját. A tagok száma s az eddigi lelkesedés az egyesület anyagi és erkölcsi fejlődéséről tesz tanúságot s ezért ajánlja a közgyűlésnek a fiumei mérnökök számára megalakulását. A közgyűlés a beszámoló tudomásul vette s az egyesület megalakulását nagy lelkesedéssel kimondták s határozattal emelték. Az ügyrend megállapításánál a felolvasott alapszabályokat csekély módosítással elfogadták. Ezután felolvasták a budapesti Magyar Mérnök és Építészegyesület, a szegedi testvérosztály s több iparvállalatnak a meg-

alakulás alkalmából küldött táviratát. A napirend utolsó pontja szerint a tisztikar megválasztása következett ezután. Az egyesület elnökéül nagy lelkesedéssel Egan Lajos miniszteri tanácsost, a kormányzóság közgazdasági előadóját, ügyvezető-előnké Popp József műszaki tanácsost választották meg. Alelnökké Molnár-Varga Ödön gyári főmérnök és Rubinich János mérnök-vállalkozó, titkárokká Bayer Antal tengerészeti hatósági főmérnök Csalogovics Milán mérnök-vállalkozó és Lupis Lajos városi mérnök lett megválasztva. Gazda Padoani Jenő mérnök, pénztáros Hege-dűs Béla Danubius gyári főmérnök és jegyző Hajdu Imre papírgyári főmérnök lett. A választmány tagjaivá megválasztottak: Celligoi Vencel, Conighi Károly, De Emili Henrik, Giordano József, Hajcsi Barna, Ferdinánd Lajos, Lado Guido, Mariányi János, Nádory István, Nemes Henrik, Polgár S., Szántó Jakab, Szél Lehel, Vadas Lajos és Váradi Ervin. Az egyesületnek eddig ötvenhét rendes, tizenhét helyi, tizenhat pártoló tagja van, számos iparvállalat pedig alapítótagul lépett be. A közgyűlés végén az egyesület lelkeshangú táviratban üdvözölte Hieronymi kereskedelemügyi minisztert.

— **Uj sportklub.** A „Fiumei Sportklub” tegnap tartotta meg a Brisztol-szálloda különtermében alakuló közgyűlését. A közgyűlésen megválasztották a tisztikart s a benyújtott indítványok felett határoztak.

— **Öngyilkossági kísérlet.** Géber János negyvenhárom éves abbaziai fűrdővendég tegnap estefelé a szabadkikötőben sétált felesége társaságában. Mikor a rakodópart széléhez ért, Géber hirtelen eldobta a kalapját s mielőtt a felesége megakadályozhatta volna, a tengerbe vetette magát. Az életunt nevének ijedt sikoltásaira két révkalauz sietett elő, akik a hideg hullámokkal küzködő öngyilkosjelöltet hosszas fáradozás után kihúzták a vízből. Időközben a mentőknek is telefonáltak, akik Gébert a kórházba szállították. Állapota nem sulyos. Az öngyilkosságot azért akarta Géber elkövetni, mert gyógyíthatatlan betegsége miatt életkedvét elvesztette.

— **Elgázolt kisfiu.** Fabbro Antal tizenhat éves kereskedelmi alkalmazott tegnap délután a Piazza Scarpan biciklijével elütötte Stochich Ödön hat éves kisfiút, aki fején könnyebb sérüléseket szenvedett. A rendőr Fabbrot a rendőrségre kísérte, ahol a jegyzőkönyv felvétele után szabadlábra helyezték.

— **A kikötőből.** A kikötőbe részben a tegnap, részben a mai napon a következő hajók érkeztek: „Elektra” osztrák gőzös Alexandriából 1166 zsák lenmaggal, 500 bál gyapjúval és 50 zsák szőlővel. „Siamul” osztrák gőzös Konstantinápolyból 2087 bál dohánnyal, 132 zsák valloneával, 800 zsák fűgével, 300 zsák mákkal és 20 tonna vegyes áruval.

Indult: „Rákóczy” magyar gőzös Valenciába 270 tonna fával, 10 tonna habbal és 10 tonna ásványvízzel.

— **Házasság.** Menczer Dóri, az Adria hajóosztás tisztviselője eljegyezte Frisch Emmát, Frisch Adolf dr. ügyvéd, osztrák császári tanácsos leányát a galíciai Szemboroban.

— **Rablás után a tengerbe lökték.** Schmidt Márton bavorskei harmincnégy éves kartonnyomó munkás csütörtökön Triesztből ideérkezett, hogy a fiumei ipartelepeken alkalmaztatást keressen. Fáradozása azonban eredménytelen maradt, mert sehol sem tudott munkához jutni. Tegnapelőtt Schmidt a susáki tengerparton hosszabb sétát tett, hogy elutazása előtt megismerje egy kissé a vidéket s járkálás közben Martinschizzaig jutott. Ott megismerkedett néhány halással, akik meghívták őt, hogy tekintse meg a halászás előkészületeit. Schmidt azonnal vállalkozott erre és nagy érdeklődéssel szemlélte a halászás munkáját. Tekintetés közben Schmidt gyanútalanul közvetlen a tengerpartra lépett, hogy a halászok munkáját még inkább megfigyelhesse. Ezt az alkalmat két mellette álló halász arra használta fel, hogy a mit sem sejtő idegent földre teperte s elrabolta a pénztárcáját, melyben mintegy százlizenöt

korona készpénz volt. Mikor a pénzt s az egyéb értéktárgyakat a támadók elvették, újból megfogták Schmidtet s a tengerbe lökték. Ők pedig elmenekültek. Schmidt, mikor eszméltre tért s tudatára ébredt veszedelmes helyzetének, teljes erővel uszni kezdett a part felé. Fáradozása azonban sokáig eredménytelen maradt, mert a heves bórától felkorbácsolt hullámok mindig visszasodorták. Végre éjjel után két óra felé sikerült a szerencsétlen embernek a partra jutni, ahonnan kimerülve s össze-vissza nülve a susáki csendőrséghez vánszorgott, ahol ismeretlen támadóit feljelentette. A csendőrség keresi a tetteseket.

— **Két portugál diák szerencsétlensége.** Augusztus közepén, mint annak idején mi is megírtuk, három portugál tanuló érkezett ide Triesztből, akik arra vállalkoztak, hogy gyalog járják körül a világot. A portugálok, a kik időközben érintették a spanyol, francia, és olasz nevezetesebb városokat is, Fiuméből a Balkán felé indultak. Most arról értesülünk, hogy a világgáró diákok közül kettő Albániában halálos szerencsétlenség áldozata lett. Egyik ugyanis fürdeni akart s egy sebes folyóba ugrott, ahol az ár elkapta. Társa segítségére sietett, azonban ez is szerencsétlenül járt, mert mindketten a vízbefulladtak. Ekkor a harmadik is a folyóba ugrott, hogy szerencsétlen véget ért társainak holtestét partra huzza. Azonban majdnem ő is odaveszett s csak egy albán csendőr halált megvető bátorsága folytán menekült meg a biztos haláltól. A szerencsétlen fiatalember erre félbeszakította a további körutat s visszatért Lisszabonba. Később a két holtestet kihalászták a vízből s eltemették.

— **Halálos vasuti szerencsétlenség.** A közeli Lokve vasuti állomáson, tegnapelőtt, szombaton este fél tizenegy órakor halálos vasuti szerencsétlenség történt. A Cameral-Moravica felől Lokvera érkező 1060. számú tehervonat tolómozdonya három vasuti kocsit tolatott az állomás épülete előtt, amikor Hun Vilmos ötvennégy éves vasuti altiszt, a vonat vezetője át akart menni a vágányokon. A vasutas valószínűleg nem vette észre a közlekedő mozdonyt, amely fellökte. A szerencsétlen vasutas a mozdony kerekei alá jutott s mindhárom kocsit keresztülment rajta. Késébeesett kiáltásaira a vonat és a pályaudvar személyzete rémülten rohant az elgázolt vasutashoz, aki számos sebből vérezve feküdt a sineken. Mikor a szerencsétlen embert fel-emelték a vágányokról, észrevették, hogy a mozdony kerekei mindkét lábát, valamint az egyik kezét teljesen lemetsztették, azonkívül a fején is sulyos sérülés szenvedett. Hunt az első segítség nyújtása után, a keresztülhaladó 1083. számú személyvonattal Delnice állomásra szállították, ahol orvosi kezelés alá vették. Azután az odaérkezett 1005-ös számú gyorsvonattal Ogulinba vitték, ahol a kórházban helyezték el.

Hun egy tegnap érkezett távirat szerint az ogulini kórházban meghalt. Az öreg vasutas hátramaradottjai iránt általános a részvét. Hun huszonöt éve állott az államvasutak szolgálatában.

Mikor a falevel hullik s nedvesre fordul az idő,

az érzékenyebb embernek különösen gondtal kell óvakodnia a meghűléstől. Megbecsülhetetlen szolgálatot tesz nekik ebben Fay valódi szodeni ásványpasztillája, de természetesen csakis a valódi. A ki a kipróbált előírás szerint használja, biztos lehet felőle, hogy az időjárás befolyásától, ha különben vigyáz magára, semmi baja sem eshet. Fay valódi szodeni pasztillája dobozonként csak 1 kor. 25 fillérbe kerül, de vigyázni kell rá, hogy ne adjanak hamisítványt.

Főképviselet Magyarország és Ausztria részére: W. Th. Güntzert, cs. és kir. udvari szállító, Wien IV/I. Grosse Neugasse 17.

— **A Magyar Bank bécsi fiókja.** A Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság jelentése szerint az intézetnek legköze ebbécsben megnyíló fiókjának igazgatójává Weiner Lajost, a Wiener Bankverein cégvezetőjét nevezték, aki működését a jövő hónapban kezdi meg. Az a hír, hogy Tibor Róbert, a Fiumei Kereskedelmi Bank igazgatója állásából kilépve, a bécsi fiók vezetésére delegáltatnék, téves, mert Tibor igazgató a Déli vasut abházai ingatlanainak értékesítésére alakult új vállalat ügyeinek vezetésére érdekében is a fiumei bank élén maradt.

— **Uj magyar hajó.** Megemlékeztünk már arról, hogy az Atlantica tengerhajózási társaság hajóparkja a közel jövőben hat új gőzzel szaporodik. Most arról értesülünk, hogy az új hajók közül az elsőt tegnapelőtt bocsátotta vízre az Antwerpen melletti hoboteni hajóépítő gyár. Az új gőz, mely a „Tenger” nevet kapta, az Atlantica hetedik hajója, hordképessége 2000 tonna, rendeltetése, hogy a magyar eredetű árukat az aldunai tengeri kikötők, Braila, Galatz, Sulina és Constanzaán át rendszeresen közvetítse Konstantinápoly, Szaloniki és a kisázsian partok kikötőibe.

— **Megmarta a vipera.** Tegnapelőtt délután bekísérték a kórházba Rasum József tizenéves fiumei illetőségű tanuló, akit a scurignei erdőben egy vipera megmarta. A mérge sebet az orvosok kiégették s azután további gyógykezelés alá helyezték. Állapota súlyos.

x **Löwinger Mór** vegytisztító és ruhajavitó mai hirdetésére felhívjuk a közönség figyelmét.

Távirat ◀▶ Telefon

Az ujbpesti munkapárt megalakítása.

BUDAPEST, okt. 17. Tegnap alakult meg az ujbpesti nemzeti munkapárt. Az alakuló gyűlésen Székely Ferenc igazságügyminiszter néhány fontosabb kijelentést tett. Elmondotta a miniszter, hogy a kormánynak első feladata volt az országot a zür-zavaros viszonyokból kivezetni. Most pedig a nemzeti kérdések megoldása kerül sorra. A kormánynak lesz bátorsága a közönségből származó kérdések komplexumával szembenézni s oly megoldást létesíteni, mely az alkotmányos országhoz és a koronás királyhoz egyaránt méltó. A tárgyalások során szerepel a katonai büvádi eljárás módosítása, a magyar érdekek és a magyar nyelv jogainak figyelembe vételével, a készfizető bank felállítására s gondoskodás arról, hogy a katonai felszerelést terhek vállalásával a magyar ipar megfelelő részesedést nyerjen. A függő kérdések, a katonai büvádi eljárás reformja s a véderőre vonatkozó intézkedések után a legfontosabb belügyi reformokra kerül a sor és pedig a választói jog reformjára s a közigazgatás újjászervezésére. Törekedni kell arra is, hogy a nép széles rétegei a mai jogtalan helyzetükből kiemeltesse. A miniszter beszéde nagy lelkesedést keltett. A lelkesedés lecsillapodása után Székely Aladár beszélt a készfizetések felvételéről. Ezután az ujbpesti munkapártot megalakulnak jelentették ki.

A kultuszminiszter egri beszéde.

EGER, okt. 17. Zichy János kultuszminiszter tegnap több munkapárti képviselő kíséretében ideérkezett. A népgyűlésen Zichy megköszönte választóinak a bizalmat s aztán röviden megvilágította a politikai helyzetet, majd néhány tárcája körébe tartozó ügyről adott felvilágosítást.

Az osztrák igazságügyminiszter Budapesten.

BUDAPEST, okt. 17. Hohenburger dr. osztrák igazságügyminiszter Budapestre érkezett, hogy a katonai büvádi perrendtartás reformja ügyében Székely igazságügyminiszterrel tárgyaljon.

Szünetel a kolera.

BUDAPEST, okt. 17. A belügyminiszterhez érkezett távirati jelentések szerint Budapestben és az országban az utolsó huszonnégy órában koleramegbetegedés nem fordult elő.

Halálos vasuti szerencsétlenség.

SZERENCS, okt. 17. A Budapest felől érkező 406. számú személyvonat ma reggel hibás váltóállítást folytán kisiklott. Négy kocsi felborult. Az egyik főkalauz meghalt, a másiknak mindkét lábát levágta a vonat és most haldoklik. Több utas megsebesült és a forgalom megakadt. A hibás őrt, akinek mulasztása folytán a kisiklás bekövetkezett, állásától fel-függesztették.

Kormányozható léghajón Amerikából Európába.

LONDON, okt. 17. New-Yorkból táviratozzák, hogy a „Coamo” nevű gőzös drótnélküli távirata szerint az „Amerika” nevű kormányozható léghajó, amelyen Wellmann amerikai léghajós tegnapelőtt Atlantic-Cityből ötödmagával elindult, hogy az Atlanti-óceán felett Európába repüljön, Scotlandtól öt csomónyira és Sandyhooktól négy mérföldnyire az Atlanti-óceán felett nagy magasban megpillantották. A hatalmas léghajó tizenöt csomós gyorsasággal száll Európa felé. A levegő nagyon ködös.

Kormányozható léghajóval Párisból Londonba.

PÁRIS, okt. 17. A „Bayard Clement” kormányozható léghajó tegnap reggel 7 óra 15 perckor hét utassal Párisból Londonba indult. Egy késő délután érkezett távirat jelentette, hogy a „Bayard Clement” délután egy óra öt perckor Londonban simán kikötött.

Verekedés egy népgyűlésen.

PÁRIS, okt. 17. A francia vasutasok mozgósítása ellen rendezett népgyűlés az éjjel véres verekedéssé fajult. A rendőroket revolverlövésekkel megtámadták, mire a katonaság segítségét is igénybe vették. A katonaság és rendőrség együttes fegyverhasználatával sok embert halálosan megsebesítettek.

PÁLMAI I.
fogtechnikai műterme

FIUME,
Riva Szapáry 2. szám II. emeleten van.

Borhegyi-
BORVIZ

A LEGOLCSÓBB LITHION TARTALMU
SZIKLÁBÓL FAKADÓ TERMÉSZETES
ÁSVÁNYVIZ.

Főraktár: Stenczl és Fritsch cégnél
Telefon 944. szám.

Balkonos utcai szoba,

külön lépcsőházi bejárattal, a város központjában azonnal kiadó. Cim a kiadóhivatalban

A Tengerpart
telefonszáma **229**

**Litorale Első Tengerparti
Konzervgyár Részv.-Társ.**
Fiume-Susak

gyártmányai valóban első rangúak és vetekednek a legjobb francia és angol gyártmányokkal.

Ajánljuk tisztelt háziasszonyainknak, hogy tekintettel az idei gyenge gyümölcs-termésre és várható áruhiányra szükségletüket

befőttekben, gyümölcszékben és főzelékekben már most fedezzék.

A gyártmányok Fiume minden első rangú fűszer és csemege üzletében kaphatók.

Árjegyzéket a gyár szívesen küld.

„DE LA VILLE”
SZÁLLODA, KÁVÉHAZ ÉS ÉTTEREM
FIUME, DEÁK-KORZÓ.

— A magyarság találkozó helye. —
Az étteremben délelőtt 9 órától izletes villásreggeli olcsó áron.
A kávéházban esténként KOVÁCS JÓZSEF jóhírű kaposvári cigányzenekara hangversenyez.
Minden vasárnap d. u. 4-6 uzsonnázene.
TULAJDONOS:
ifju BUDAI KÁROLY

Malosek Pál
szobafestő, cimfestő és mázoló

A fiumei és környékbeli magyarság figyelmébe ajánlja szolgálatait. Vállal minden e szakba munkát — új épületek teljes festését is — olcsón és kifogástalanul.
Cim: Via Caserma 5. sz., I. em.

Magyar Vendéglő

Fiume, Riva Szapáry, az Adria palota mellett.
Magyar étterem. Kizárólag magyar konyha.

Közvetlen termelőktől beszerelt magyar borsok. Kitűnő villás reggeli.

Mérsékelt árak.

Az átutazó és a helybeli magyarság találkozó helye. Elegáns vendégszobák tengeri kilátással kaphatók.

Telef. 11-49
Tulajdonos:
LIBERMANN IZSÓ

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÖGYSZERTÁRA
a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépítőszerek stb. stb.

A n. é. fiumei közönség szíves tudomására hozom, hogy a Via Germania 2. szám alatt levő

SECESSIO KÁVÉHAZAT

átvettem.

Szakismereteimmel mindenkor arra fogok törekedni, hogy kitűnő kávéházi italokkal továbbá bel- és külföldi lapokkal kifogástalanul kiszolgáljam t. vendégeimet.

Minél számosabb látogatást kér

Löffinger Ferencz
kávéház tulajdonos

Maxim Mulató

Via Lavatoio. - FIUME - Kucich-ház.

Fényesen berendezett új Varieté. - Fővárosi nivón álló műsor.

Minden hó 1-én és 15-én új műsor. Kezdeté este 9 órakor.

Pauly és Tsa Velence

Ponte Consorzi, a Szt. Márktér mellett.

Saját készítményű műbutorok, márvány-, bronz-, mozaik- és üvegkészletek óriási raktára.

Szabad megtekintés.

78 kiállítási terem.

Magyar ügyvezető.

BONAVIA

nagyszálló és étterem

Via Edm. de Amicis 4 Fiume

56 szoba. - Tágas étterem, nyáron szép kerthelyiséggel. - Magyar konyha. - Tiszta magyar és külföldi borok. - Kőbányai Polgári Sör. Olcsó árak!

Fix fizetés

és magas jutalék mellett alkalmazunk vidéki ügynököket sorsjegyek részletfizetésre való eladásához. Havonként elérhető jövedelem 300-600 korona Hecht Bankház Részvénytársaság Budapest, Ferenciek-tere 6.

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár részv.-társaság.

FIUME.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYÍTŐ

táblácskákban.

VÉDJEGY.

A vegyi tisztaságért a gyárkezeskedik.

BROTT LAJOS

vegytisztító és ruhajavító intézet

Fiume, Vicolo della Germania I. sz.

Fiumei Ör- és Záró Intézet

Via Riva 2. - FIUME - Telef. II-10

- Elvállal mindennemű felügyeletet
- és pedig: villák, hajók, raktárak,
- telkek gyárak és mindennemű
- szabadon fekvő áru őrzését a
- :: legelőnyösebb feltételek mellet. ::

Bátorkodom uraságod nagybecsű figyelmét ezúton felhívni

"MERCUR"

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETEMRE,

hol minden a nyomdászat terén előforduló munkák a legpontosabb és legszebb kivitelben saját felügyeletem alatt készülnek. Uraságod saját érdekében cselekszik, ha nyomtatvány szükségletének beszerzése előtt b. rendelési szándékáról műintézetemet telefon utján értesíti.

TELEFON 932

Kiváló tisztelettel
CHILKO JÓZSEF
a "MERCUR" könyvnyomda
tulajdonosa.

TELEFON 932

Hôtel Jolanda & Bavaria

étteremmel és kávéházzal

Riva Schiavoni VELENCE a Lido hajóállomással szemben.

A tengerre néző, szép, modern szobák. Fedett és nyílt terrasz. Német és magyar konyha.

Müncheni és pilzeni sör egyenesen a hordóból kimérve.

Levelezés minden nyelven.

SCHÖN I. :: Szépség és hajápolási terme :: SCHÖN I.

Via Governo 2, II. em.

A legújabb módszer szerinti arc- kéz- láb-ápolás (manicur, pedicur) villanyos arcmasszázs (vibrations massage) szemölcslevétel és arcban levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfésztülések elvállaltnak. Fésztülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Telefon 11-89.

AURORA kávéház

Velence Szt Márktér

Kitűnő fagyalt, tea kávé, csokoládé, cukrászsütemények stb. Előzékeny kiszolgálás. Kiránduló társaságoknak és iskoláknak olcsóbb árak.

Bonin penzió Velence

Corte Barozzi, a Britannia-szálló mellett. !!

Kitűnő bécsi konyha, különösen magyarok és osztrákok által látogatva, egy percnyi távolság a Márkus-terttől.

"A TENGERPART"

telefonszáma

229

Ha előfizetni akar, vagy hirdetni valója van hívja fel ezt a számot

229

VELENCE PENSION INTERNATIONAL.

Családi szálló és penzió 2 percnire a Márkus-terttől. — Villanyvilágítás — Fürdő. — Telefon 1386.

Teljes penzió 7 lirától. - Szobák 2 1/2 lirától feljebb.

Elismert jó konyha. Az egész éven át nyitva A magyar vendégek részére jár "A TENGERPART".

Americana

kémiai ruhatisztító intézet amerikai minta szerint.

Értesitem n. é. közönség arról, hogy amerikai utamról hazatérve, a via Governo 5. szám alatt a egy amerikai rendszerű, teljesen modern gépekkel felszerelt kémiai ruhatisztító intézet nyitottam. Számos megbízást kér.

M. Löwinger.

Hungária Penzió

::: Lussingrande :::

Magyar ház modern komforttal. - Napi ellátás 6 korona. - Kitűnő konyha.

Tulajdonos: özv. Seress Imréné.

A Tengerpart

kiadóhivatala és szerkesztősége a Vicolo dell' Ospedaleban levő Wurzer ház I. emeletén van.